

Les noves incògnites del brexit el 2020

- Després del brexit, el Regne Unit i la UE tindran només 11 mesos per assolir algun tipus d'acord abans que expiri la fase de transició. Tot apunta a un acord de lliure comerç que deixi per a més endavant àrees com els serveis o la mobilitat de les persones.

Les negociacions per arribar a un nou marc de relacions: una lluita contra el crono

Es podria pensar que, després de la sortida del Regne Unit de la UE al final de gener, la incertesa que ha envoltat el brexit en els últims anys s'esvaïrà el 2020. Però, com veurem en aquest article, després de la formalització del brexit el 31 de gener, s'obren nous interrogants.

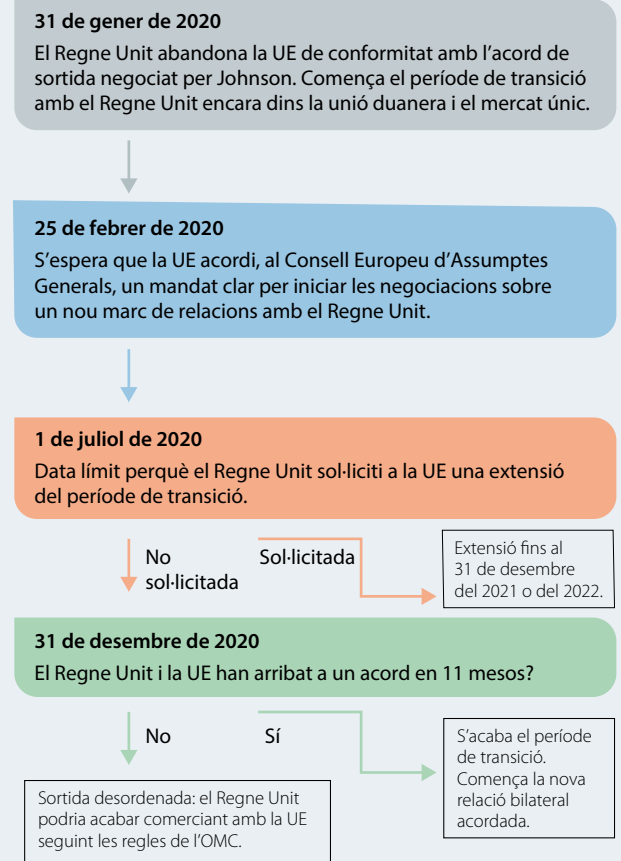
2020 serà un any en què el Regne Unit estarà en fase de transició, ja que començarà a negociar el nou marc de relacions futures amb la UE, tot i que encara es mantindrà dins el mercat únic i la unió duanera. I aquesta negociació es produirà amb un calendari extremadament atapeït (vegeu el primer gràfic): després de consumir el brexit el 31 de gener, s'iniciarà la fase de transició, que expirarà el 31 de desembre del 2020. Així, el Regne Unit i la UE tindran amb prou feines 11 mesos per assolir i ratificar algun tipus d'acord. A més a més, el Regne Unit només pot demanar una extensió de la fase de transició fins a l'1 de juliol del 2020, malgrat que el Govern de Johnson ja ha anunciat que no té cap intenció de sol·licitar-la (de fet, el projecte de llei aprovat al desembre del 2019 per segellar l'acord de sortida va incloure una nova clàusula que prohibeix al Govern estendre la fase de transició).

Per tant, encara no es pot descartar una sortida desordenada al final del 2020 (el Regne Unit podria acabar comerciant amb la UE seguint les regles de l'OMC), que es produiria si les dues parts no assoleixen un acord al llarg de l'any i no s'ha ampliat abans la fase de transició. No obstant això, la probabilitat que es doni aquest escenari sembla relativament baixa, ateses les conseqüències negatives que comportaria, en especial per al Regne Unit.

En qualsevol cas, segurament, el que hem de fer és ajustar les expectatives sobre la mena d'acord que s'assolirà. Així, tot i que no és realista assolir un marc de relacions ambiciós i exhaustiu en només 11 mesos (10, si tenim en compte que la UE rebrà un mandat per negociar al final de febrer), sí que és factible arribar a acords en aspectes més limitats però importants. I un acord, ni que sigui de mínims, permetria evitar una sortida desordenada i començar a esbossar el camí per arribar a acords més complets en els anys següents.

Quin tipus d'acord sembla més probable? Un element que cal tenir molt en compte és que un acord que no afecti les competències dels Estats membres permetria una aprovació ràpida al Consell i al Parlament europeus, mentre que un acord que afecti competències nacionals necessitaria ser aprovat a cada Parlament dels membres de la UE, uns tràmits exigents i difícilment factibles perquè puguin ser completats el 2020. En aquest sentit, tot fa pensar que la UE i el Regne Unit es podrien centrar en assolir un acord

Els tempos del brexit: agenda del 2020 (i més enllà)

Font: CaixaBank Research.

de lliure comerç en béns similar al que la UE té amb el Canadà, amb la fixació d'aranzels nuls i zero quotes per a l'accés britànic al mercat de béns dels 27, a canvi de l'alineament regulador del Regne Unit en matèria de béns (aquest alineament no faria necessari aprovar l'acord als Parlaments nacionals, ja que encaixaria en la legislació comunitària i seria molt similar a acords anteriors de la UE amb països tercers).

En canvi, els tempos són massa curts per assolir, al llarg del 2020, un acord que inclogui àmbits com els serveis, la propietat intel·lectual, la mobilitat de les persones, l'energia, la defensa interna i la política exterior. En àmbits com els serveis, el Regne Unit difícilment acceptarà alinear-se amb la legislació de la UE, ja que desitja una major autonomia reguladora (alineat-se permetria un accés raonable dels seus puixants serveis financers al mercat comunitari, però més reduït que l'actual, ja que, en abandonar la UE, el sector financer britànic perdria el passaport europeu que li permet oferir els seus serveis sense restriccions a tota la

UE), mentre que, pel que fa a la mobilitat, controlar el lliure moviment de les persones és un dels objectius que persegueix el *brexít*. En altres àmbits (com l'energia o la propietat intel·lectual), les negociacions afecten competències dels Estats membres. En tots aquests fronts sembla inevitable entrar en unes negociacions molt més complexes i àrdues, per a les quals el 2020 ofereix un marge petit de temps. En aquest sentit, una possibilitat que podria guanyar entès és que l'acord de lliure comerç faci referència a futures negociacions en aquests altres àmbits i que es contempli ampliar la fase de transició només en els que ha estat materialment impossible assolir un acord.

Al final, la mare dels ous serà quina tàctica negociadora adoptarà l'Executiu britànic. El seu dilema gira al voltant d'assolir un acord ràpid amb la UE el 2020, la qual cosa implicaria, possiblement, concessions importants a la UE en matèria d'alineament regulador, o intentar dilatar les negociacions i continuar negociant en termes més avantatjats en els anys successius, a costa de prolongar la incertesa que plana sobre les empreses i sobre els consumidors britànics. Quina cara mostrarà Johnson? L'única cosa segura és que el camí serà complex i estarà ple d'incertesa.

L'impacte econòmic de les negociacions del *brexít*: una exploració quantitativa

Les incògnites exposades a la secció anterior, sumades al fet que tot fa pensar en un acord poc ambiciós el 2020, posen en relleu que la incertesa continuarà condicionant l'actuació de les empreses i dels consumidors.

Per dilucidar el possible impacte del *brexít* el 2020, hem utilitzat el baròmetre del *brexít* creat per Bloomberg, que mesura el funcionament de l'economia britànica en múltiples dimensions.¹ Aquest indicador té dos grans avantatges: està molt correlacionat amb el creixement del PIB britànic i es publica en temps real, la qual cosa permet capturar canvis de tendència amb facilitat.

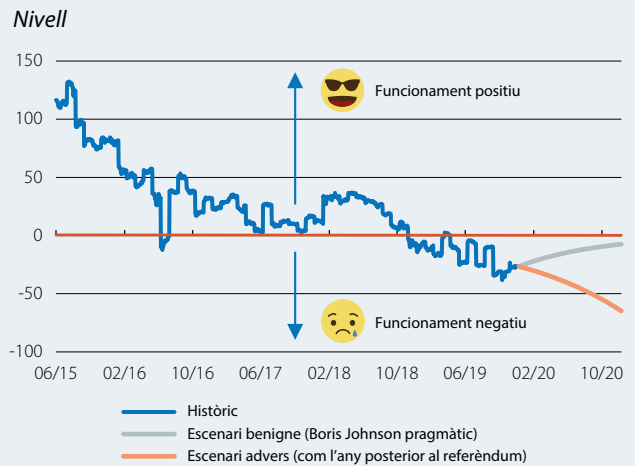
Hem treballat amb dos escenaris molt diferents. D'una banda, l'escenari «amb un Boris Johnson pragmàtic» seria similar al període que va del 17 d'octubre del 2019 (quan es va anunciar l'acord de sortida entre Johnson i la UE) al 20 de desembre del 2019 (quan la Cambra dels Comuns va aprovar l'acord de sortida). En concret, hem projectat la tendència de millora gradual del baròmetre en aquest període i hem assumit que tindrà continuïtat el 2020.

D'altra banda, l'escenari «advers» projecta una evolució del baròmetre per al 2020 com la de l'any posterior al referèndum del juny del 2016, període en què els temors sobre quin seria el desenllaç del *brexít* van ser especialment intensos, la qual cosa va generar un descens molt important del baròmetre.

Així, per tenir una idea de quin podria ser l'impacte sobre el creixement, prediem quin seria el creixement econòmic del PIB britànic el 2020 a partir d'aquestes dues trajectòries del baròmetre del *brexít*. La diferència entre els dos

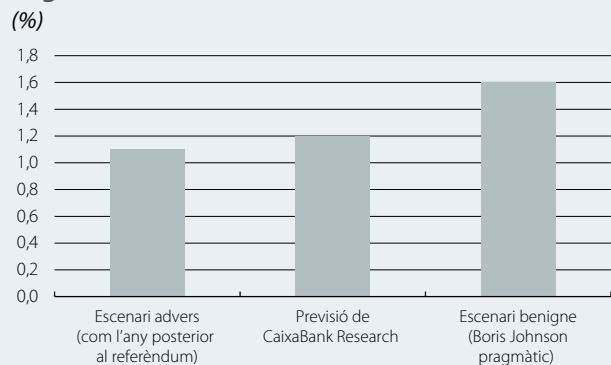
1. En concret, les dimensions són: inflació, activitat econòmica, ocupació i incertesa.

Baròmetre del brexít: dos escenaris ben diferents

Nota: El baròmetre del brexít és un índex creat a partir de quatre indicadors: ocupació, inflació, activitat econòmica i incertesa.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades de Bloomberg.

Regne Unit: escenaris de creixement el 2020

Nota: Prediem el creixement del PIB el 2020 a partir de dues projeccions del baròmetre del brexít. Així, l'escenari advers correspon a una trajectòria del baròmetre com la seguida l'any posterior al referèndum del 2016, mentre que l'escenari benigne correspon a una trajectòria com la seguida entre l'anunci de l'acord de sortida el 17 d'octubre del 2019 i la seva aprovació a la Cambra dels Comuns el 20 de desembre del 2019.
Font: CaixaBank Research.

escenaris no és menyspreable: el creixement del PIB seria de l'1,6% en el cas d'un escenari amb un Boris Johnson pragmàtic i només de l'1,1% en el cas d'un escenari advers. Pel que fa a l'impacte a la zona de l'euro, estimem que la diferència en el creixement del PIB entre els dos escenaris podria ser d'uns 0,2-0,3 p. ²

En definitiva, sembla que aquesta petita incursió quantitativa augura un perjudici, tot i que no gaire oneros, per a l'economia britànica d'un escenari de persistència de la incertesa el 2020. Una possible explicació és que els britànics han après a conviure amb la incertesa. No obstant això, a mitjà termini, les conseqüències de no segellar un nou marc de relacions amb la UE assenyat, equilibrat i mútuament beneficiós (ja no parlem d'un *brexít* dur al final del 2020) serien clarament negatives per a les perspectives tant de l'economia britànica com de l'europea.

Javier Garcia-Arenas

2. Segons han estimat alguns estudis, l'impacte de la incertesa del *brexít* a la zona de l'euro és el 50%-60% de l'impacte al Regne Unit. L'impacte és una mica superior en economies com Alemanya.